

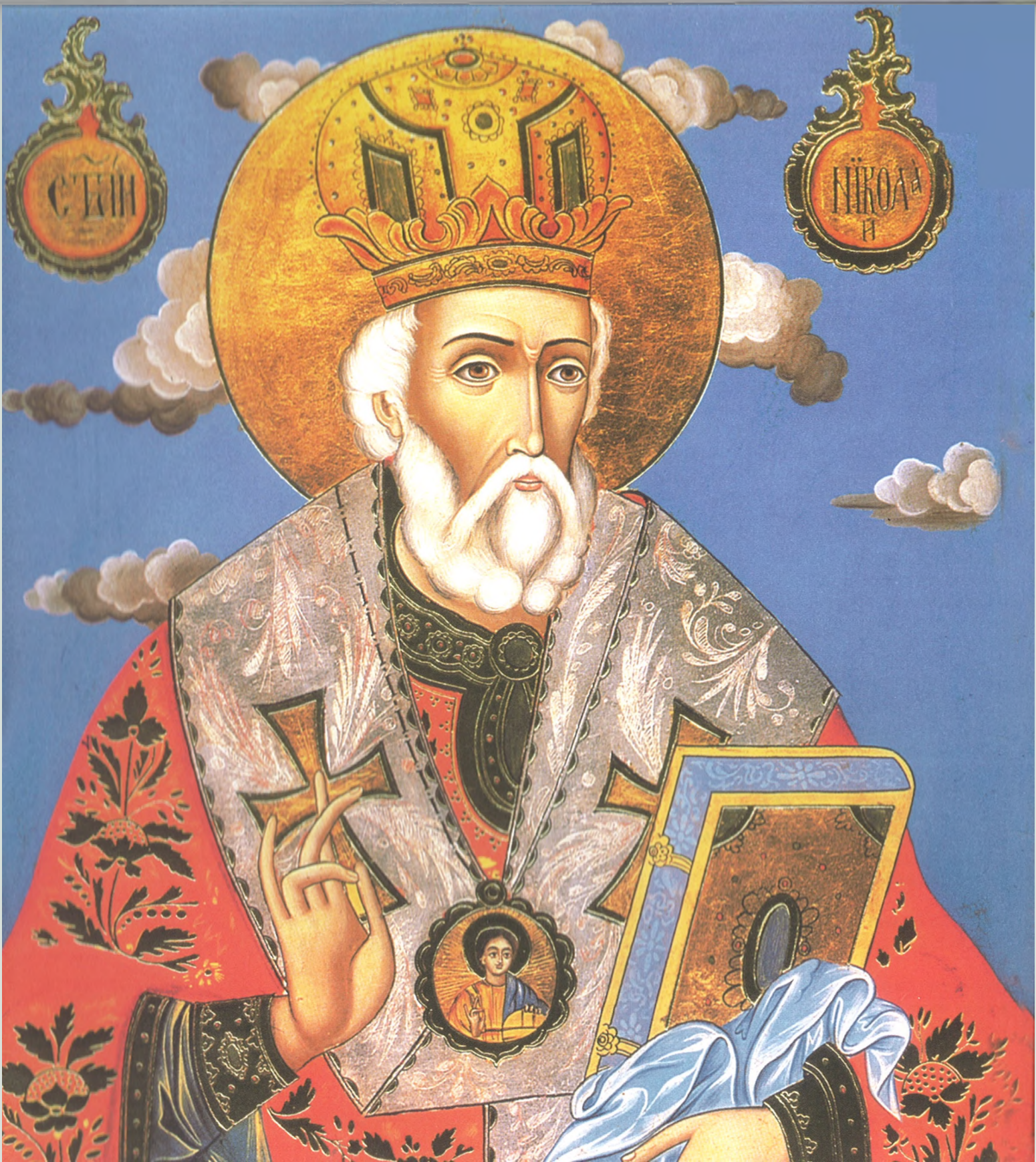
Вестник на българите в Унгария

БЪЛГАРСКИ

ноември, 2004 г.

вести

BOLGÁR HÍREK • A MAGYARORSZÁGI BOLGÁROK KÉTNYELVŰ HAVILAPJA • NOVEMBER

LÁTOGATÁS

A bolgár államfő Magyarországon

Mádl Ferenc köztársasági elnök meghívására november 17-18-án Budapestre látogatott Georgi Parvanov, a Bolgár Köztársaság elnöke. A bolgár államfővel való találkozása után Mádl Ferenc hangsúlyozta, hogy Magyarország szempontjából nagyon fontos, hogy Bulgária 2007-ben az Európai Unió tagjává váljon, és Magyarország mindent meg fog tenni ennek érdekében. A két elnök megbeszélésén a magyarországi bolgár kisebbség is szóba került.

A bolgár államfő látogatásának első napján aláírásra került a két kormány közötti nemzetközi szerződések felülvizsgálatáról szóló jegyzőkönyv, valamint a 2005-2007 közötti kulturális munkaterv. Georgi Parvanov találkozott Csányi Sándorral, az OTP vezérigazgatójával is, aki elmondta, hogy a bank növelni kívánja bulgáriai beruházásait. Este Mádl Ferenc köztársasági elnök és felesége, Mádl Dalma asszony adott vacsorát a Sándor-palotában Georgi Parvanov és felesége, Zorka Parvanova tiszteletére.

November 18-án a bolgár és a magyar államfő az Országos Levéltár épületében megnyitotta a diplomáciai kapcsolatok felvételének 125. évfordulója alkalmából rendezett kiállítást, és Georgi Parvanov a *Szláv-bolgár történelem* fototip kiadását ajándékozta az Országos Levéltárnak.

VENDÉGSÉGBEN A BOLGÁR KÖZÖSSÉGNÉL

Magyarországi látogatása alkalmával Georgi Parvanov találkozott a magyarországi bolgár közösség és

Българският президент в Унгария

На 17 и 18 ноември президентът на България Георги Първанов бе на официално посещение в Унгария по покана на унгарския президент Ференц Мадл. От гледна точка на Унгария е изключително важно през 2007 г. България да стане член на Европейския съюз и за постигането на тази цел Унгария ще направи всичко възможно, е заявил унгарският президент Ференц Мадл след срещата си с българския държавен глава. Обект на разговора е било и българското малцинство в Унгария, както и от двете страни е отбелязана унгарската подкрепа в тази насока.

В първия ден на официалната визита на българския президент е бил подписан Протокол между правителствата на България и Унгария за преглед на международните договори, сключени между двете страни. Подписано е и Споразумение за сътрудничество между Министерството на културата на България и Министерството за национално и културно наследство на Унгария за периода 2005-2007 година. Георги Първанов се е срещнал с ръководството на банка ОТП. Банката планира да увеличи инвестициите си в България. Генералният директор на банката Шандор Чани е подчертал, че ОТП притежава третата по големина туристическа фирма и още тази година се опитва да насочи свои клиенти към българския пазар. Програмата от първия ден на двудневното посещение е завършила с официална вечеря, която унгарският президент Ференц Мадл и съпругата му Далма са дали в двореца Шандор в чест на българския

президент и съпругата му Зорка Първанова.

На 18 ноември президентите на България и на Унгария Георги Първанов и Ференц Мадл откриха в сградата на Унгарския държавен архив в Будапеща изложба, посветена на 125 години от установяването на дипломатически отношения между двете страни. Двата държавни глави отбелязаха традициите в двустранните връзки и изразиха увереност, че сътрудничеството им ще продължи и в рамките на ЕС, както и за задълбочаване на икономическите и културните отношения. Президентът Георги Първанов подари на Националния архив фототипно издание на История славянобългарская.

На гости на българската общност

По време на посещението си президентът Георги Първанов се срещна с представители на българските институции и общността.

По информация на Българс-

ката телеграфна агенция президентът Първанов е посетил Българо-унгарското средно езиково училище „Христо Ботев“ в Будапеща. Той е поздравил учениците и ръководството и е подарил на училището комплект книги от български автори. Децата са

изпълнили пред държавния глава стихотворението „Аз съм българче“ и български народни танци. „Традицията на образованието е да сме водещи в Европа и въпреки трудностите трябва да я про-

дължим“, посочил президентът. Той поканил децата да гостуват в България. Преди отпътуването си президентът Първанов посети Българския православен храм „Св. Св. Кирил и Методий“ в Будапеща и се срещна с българската общност в Българския културен дом. В началото на срещата той бе приветстван от председателя на Българското републиканско самоуправление д-р Данчо Мусев, който запозна накратко гостите с възловите моменти от историята на българската общност в Унгария и постави някои актуални проблеми пред държавния глава. Д. Мусев наблегна на важността на изграждането на културните институции на малцинството, които са важно условие за осъществяването на културната автономия. Със своя културен дом, църква, училище, театър, издания българите в Унгария градят своята малка България, дълбоко уважавана от унгарска страна. В същото време българската общност има нужда от десницата на майка България за по-нататъшното усъвършенстване на своите институции, благодарение на които играе ролята на мост между България и

Европейския съюз. Д-р Мусев обърна внимание на започнатата реконструкция на Българския културен дом, която трябва да продължи, необходимостта от зографисване на българската църква, издаването на българо-унгарски речник. Той изтъкна важността на трите основни стълба на българската общност – църквата, културния дом и училището и напомни думите на президента Мадл по повод инициативата на Българското републиканско самоуправление за подновяването и актуализирането на двустранното споразумение между двете образователни министерства, което регулира статута на Българо-унгарското средно езиково училище „Христо Ботев“. Той призова да се направят съвместни стъпки за укрепване на българското училище, за да бъде създадено учебно заведение, адаптирано към унгарската среда, което максимално обслужва целите на българската общност в Унгария и на целите на

майка България, като училище зад граница. В заключение той благодари на президента Първанов за оказаното уважение към българската общност. Димитър Танев, председател на ДБУ поднесе на високия гост издания на българите в Унгария, мултимедия диск „Българи в Унгария“ и токущо излезлият Именник на малцинствата и го покани да се подпише в книгата за гости.

LÁTOGATÁS

intézmények képviselőivel. A Bolgár Távirati Iroda információja szerint a bolgár államfő látogatást tett a Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános Iskolában és Gimnáziumban. Az iskola tanulói műsort adtak a vendég tiszteletére, aki bolgár szerzők műveit ajándékozta az iskola könyvtárának. Georgi Parvanov ellátogatott a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravoszláv Templomba, és a Bolgár Művelődési Házban találkozott a bolgár közösség tagjaival is. A Művelődési Ház nagytermében dr. Muszev Dancso, a BOÖ elnöke köszöntötte a magas rangú vendéget, és beszédében kitért a magyarországi bolgár közösség történelmének legfontosabb mozzanataira, valamint néhány aktuális problémára. Muszev Dancso hangsúlyozta a kisebbségi kulturális intézmények fontosságát a kulturális autonómia megvalósításához. A magyarországi bolgárok művelődési házukkal, templomukkal, iskolájukkal, színházukkal és kiadványaikkal egy kis Bulgáriát hoztak létre, amely Magyarországon nagy tiszteletnek örvend. A bolgár közösségnek azonban az anyaország segítő jobbára is szüksége van intézményei fejlesztéséhez, amelyek hidat képezhetnek Bulgária és az EU között. A BOÖ elnöke beszélt a művelődési ház felújításáról, a freskófestés szükségességéről a bolgár templomban, és a bolgár-magyar szótár kiadásának fontosságáról. Muszev Dancso idézte Mádl Ferenc szavait a BOÖ kezdeményezésével kapcsolatban, amely a két ország oktatási minisztériuma közötti kétoldalú egyezmény megújítását és aktualizálását célozza. Hangsúlyozta annak fontosságát, hogy közös lépéseket kell tenni a bolgár iskola érdekében, hogy egy olyan, a magyar viszonyokra

LÁTOGATÁS

adaptált oktatási intézmény alakuljon ki, amely maximálisan kiszolgálja a magyarországi bolgár közösség és az anyaország céljait is.

Tanev Dimiter, az MBE elnöke ajándékot, köztük a *Bolgárok Magyarországon* c. multimédiás CD-t és a nemrégiben megjelent *Magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek utónév-könyvét* nyújtotta át a vendégnek, és felkérte őt, hogy írjon a vendégkönyvbe.

GEORGI PARVANOV BESZÉDE A BOLGÁR MŰVELŐDÉSI HÁZBAN

Tisztelt Elnök Úr, tisztelt Hölgyeim és Uraim!
Örülök, hogy találkozhattunk. Beszédem nem lesz ünnepi, ez egy munkatalálkozó, amelyen megoszthatjuk gondjainkat, és megpróbálhatjuk megtalálni azok megoldását...

Szeretném tájékoztatni Önöket, hogy az elmúlt néhány évben a kormány és a Parlament mindent megtett, hogy a Moldovában élő honfitársainknak saját egyeteme legyen, és sokat tett az Ukrajnában, valamint a Nyugati végeken élő bolgárokért is. Én figyelemmel követem az Önök problémáit is, megpróbálunk segíteni, és ez a jövőben is így lesz. Nagyon fontos, hogy találjunk egy kollektívát – mi segíteni kívánunk ebben –, amely ennek a csodálatos templomnak a freskóit megfesti.

Mobilizálni kell az erőforrásokat ennek a csodálatos, multifunkcionális épület felújításához is. Remélem, hogy nincs messze az az idő, amikor az épület többi része is úgy fog kinézni, mint most az előtér. Ami az iskolát illeti, szeretnék megkérni mindenkit, hogy egyesítsük erőinket. Mindenekelőtt Önök, akiktől a probléma megoldása függ, és akiknek a gyerekei és unokái fognak tanulni ebben az iskolában. Úgy vélem, hibát követünk el, ha

Слово на президента Георги Парванов в БКД

Уважаеми господин председател на БРС, уважаеми дами и господа,

Радвам се, че можем да се видим. Моето слово също няма да е празнично, това е една работна среща, в която ще можем да споделим проблеми и да се опитае да видим тяхното решение.

Естествено, аз също не мога да не тръгна от историята, защото тя дава много от обясненията на настоящето.

Познавам добре – смея да твърдя – вековната история на българската общност в Унгария. Давам си сметка, че първите заселници са героите от Чипровското въстание – онова първо и изключително по своите мащаби въстание срещу турското робство в края на XVII век. Давам си сметка, че този път е извървян от много гурбетчии, тръгнали да търсят своето препитание тук, на територията на относително по-свободната Унгария; че много млади хора – не само работници, не само градинари, но и студенти в края на XIX и началото на XX в. са намерили тук подслон, работа, надежда за по-добър живот. Имало е време, в което българската общност е била повече от 10000 души. Днес ние отбелязваме 90 г. от организираното движение на българската общност в Унга-

рия, от създаването на Дружеството на българите тук. Тази годишнина ни връща към първите стъпки на структурирането на общността. По това време се създава българската църковна община, прави първите си стъпки и българското училище, което днес имаме възможност да посетим. По това време се създава читалище и много други институции. Разбира се, ние не можем да оставаме само в миналото. Смисълът на този преглед на историята е да почерпим идеи и модели за своето настоящо поведение. Вие виждате, че българската държава е ангажирана много активно с проблемите на нашите сънародници в чужбина. Искам да ви информирам, че за тези няколко години и правителство, и парламент работиха в една посока, за да могат да постигнат не малко за нашите сънародници в Молдова, които имат вече свой университет, първият български университет зад граница; за българите в Украйна – знаете, че българската гимназия в Болград е една от най-старите; за Западните покрайнини и за много близки и далечни български общности. Аз следя проблемите, които имате вие, опитваме се да съдействаме и ще го правим и за в бъдеще. Аз поемам личен ангажимент по част от въпросите, които вие поставихте, господин председател. Много важно е да се направи необходимото – ние ще посредничим, ще съдействаме активно, – за да се намери колектив, който да участва в зографисването на тази прекрасна църква, носеща името на светите братя Кирил и Методий. Важно е също да се мобилизира ресурс, за да продължи ремонта, модернизацията на тази чудесна и многофункционална

сграда. Надявам се, че няма да е далеч времето, когато и останалите ѝ части ще изглеждат така, както нейното предверие, в духа на изискванията на XXI век. Що се отнася до училището, аз горещо апелирам да съединим своите усилия. Преди всичко вие, от които зависи решаването на проблема и чиито деца и внуци ще бъдат обект на обучение в това училище. Мисля, че ще сгрешим ако разпиляваме силите си в различни образователни институции. След като българската държава и унгарската държава могат да се разберат и да съединят своите усилия, аз мисля, че българите тук трябва да го направят. Да загърбят своите противоречия. Аз мисля, че всички сме достатъчно зрели, мъдри, отговорни, за да можем да целенасочим своите усилия и да създадем максимално добри условия за младите хора. Защото ние трябва да осигурим спокойни старини за повъзрастните – чудесно е, че има и пенсионерски клуб, – да осигурим възможности след тежката и изморителна работа хората да отдъхнат с българска музика, с българските ритуали. Аз се радвам, че има танцови състави, самодейни състави. Това е една от най-българските традиции. Би било много добре, ако вашите състави гостуват в България, аз съм готов да съдействам за това. И обратно – представители на някои от най-изявените фолклорни състави, изпълнители, които имат не само национална известност, да ви гостуват тук, за да може този досег с българската култура максимално да се разширява непрекъснато. Но най-важното са младите – младите, кои-

то трябва да получат своето високо образование в това число и българския компонент: български език и история. Сигурен съм, че това ще им потръбва, имайки предвид интереса на унгарския бизнес към България, съвместните смесени инвестиции, разрастването на стокообмена. Кой би могъл да участва в този процес, кой друг освен младите, високоподготвени, компютърни специалисти, представители на професиите на новите технологии, които ние трябва заедно да създадем. В това отношение смятам, че също има възможности за взаимодействие. В България има много ВУЗове, специализирани научни преподавателски звена, които обучават подобни кадри. Бихме могли да мислим за специализации. Същите тези фирми, за които стана въпрос, биха подкрепили – убеден съм – специализации на млади наши сънародници в България по тези модерни, атрактивни професии. В това отношение също съм готов да съдействам с моята администрация. Искам да подчертая своето изключително удовлетворение от това, че виждам съхранено патриотичното, националното чувство у толкова много българи, наши сънародници, чувство, което не влиза в противоречие с чувството за лоялност, за отговорно и конструктивно отношение към унгарската държава. Това е и нашата политика. Политика европейска, толерантна, модерна, цивилизована, етнонационална политика – политиката на XXI век. Благодаря ви за сърдечното гостоприемство. На добър час!

(със съкращения)

LÁTOGATÁS

különböző oktatási intézményekre pazaroljuk az erőfeszítéseinket. Ha a bolgár és a magyar állam képesek megérteni egymást és egyesíteni erőiket, úgy vélem, hogy a bolgároknak itt is meg kell tenniük. Meg kell felekezniük az ellentéteikről. Úgy vélem, hogy elég érettek, bölcssek és felelősségteljesek vagyunk ahhoz, hogy erőfeszítéseinket célratörővé tegyük, és a fiataloknak a lehető legjobb körülményeket biztosítsuk... Örülök, hogy vannak táncegyüttesek, amatőr együttesek. Ez a bolgár hagyományok fontos része. Jó lenne, ha az Önök együttesei vendégszerepelnének Bulgáriában, én kész vagyok segíteni ebben... De a legfontosabbak a fiatalok, akiknek magas fokú műveltségre van szükségük, és ebbe a bolgár nyelv és történelem is beletartozik. Biztos vagyok benne, hogy szükségük lesz rá, elég a magyar üzleti élet Bulgária iránti érdeklődésére, a közös beruházásokra, az árucserének növekedésére gondolni. Ki vehet részt ezen folyamatokban a fiatalokon kívül, a magasan képzett számítógépes szakembereken, az új technológiák szakmainak képviselőin kívül, akiket nekünk együtt kell kinevelnünk. Ebben a tekintetben, úgy vélem, szintén mód nyílik az együttműködésre. Bulgáriában sok olyan felsőoktatási intézmény van, amelyek ilyen szakembereket képeznek... Azok a cégek, amelyekről itt szó van, biztos vagyok benne, hogy támogatnák a magyarországi bolgár fiatalok továbbképzését Bulgáriában. Ebben is szívesen segítek a hivatali apparátussal. Köszönöm Önöknek a szívélyes fogadtatást. Minden jót kívánok!

(rövidített változat)

ESEMÉNYEK

A bolgár katonák emlékére

Október 28-án, halottak napja előestéjén adták át és szentelték fel a helyreállított harkányi bolgár katonai temetőt.

60 év telt el a II. világháború befejező szakasza óta, amelyben a bolgár hadsereg a Hitler-ellenes koalíció szövetségeseinek oldalán vett részt. A Dráva-menti összecsapások a bolgárok háborúban való részvételének legdrámaibb és legvéresebb mozzanatai. Emlékét nemzedékek óta őrzik és tisztelik.

Az emlékhely átadása október 28-án zajlott le bolgár és magyar hivatalos személyek, katonatisztek és Magyarországra akkreditált katonai attasék, háborús veteránok, a magyarországi bolgár intézmények és a helyi szervek képviselőinek jelenlétében. Az ünnepségre eljött Angel Marin, a Bolgár Köztársaság elnökhelyettese is.

A harkányi bolgár katonai temető felújítása a Bolgár Köztársaság Honvédelmi Minisztériuma azon programjának része, amelynek célja az országon belüli és a külföldi bolgár emlékhelyek rendbetétele. A felújítási munkálatok és az ünnepség fő koordinátora Dimitar Buzekov bolgár katonai attasé volt.

Angel Marin látogatása

A harkányi ünnepség előtti napon Angel Marin, a Bolgár Köztársaság elnökhelyettese a Bolgár Művelődési Házban találkozott a magyarországi bolgár közösség képviselőivel. A találkozón Angel Marin elmondta, hogy felelősséget érez a határon túli bolgár közösségek problémái iránt,

В памет на българските воини

На 28 октомври, в навечерието на Голяма задушница, бе официално открит и осветен възстановеният мемориален комплекс „Български военни гробища” в Харкан.

Изминаха 60 години от последния етап на Втората световна война, в който българската армия участва на страната на съюзниците в антихитлеристката коалиция.

Дравската епопея е най-драматичният и кръвопролитен момент от българското участие във войната. Този спомен се тачи и почита вече поколения наред. Ето защо възобновяването на мемориалния комплекс Българско военно гробище през настоящата година е достоен израз на почитта към загиналите преди 60 години български войници и офицери.

Откриването на мемориалния комплекс се извърши на 28 октомври в присъствието на български и унгарски официални лица, военни и военни аташета, акредитирани в Унгария, ветерани от войната, представители на българските институции в Унгария и местните органи. Интерес към събитието прояви българската и унгарската преса и електронните медии. Специално за церемонията в

Харкан в Унгария пристигна и вицепрезидентът на България Ангел Марин.

Възстановяването на българското военно гробище в Харкан е част от програмата на Министерството на отбраната на РБългария за възстановяване на български паметни места в страната и чужбина. Инициатор и главен двигател на възстановителните работи и на тържественото откриване на мемориалния комплекс бе българският военен аташе Димитър Бузеков.

Посещението на Ангел Марин

В навечерието на събитието вицепрезидентът на РБългария Ангел Марин се срещна с представители на българската общност в Унгария. На срещата, която се състоя в библио-

теката на Българския културен дом, вицепрезидентът изказа своята благодарност към българите в Унгария за изключително големия авторитет, с който се ползват в страната, в която живеят. Ангел Марин заяви своята ангажираност към проблемите на българите зад граница, изтъквайки своето убеждение, че България е навсякъде, където има поне един българин, където има поне един човек, който носи България в сърците си. Той заяви, че България има

нужда от българите зад граница, тъй като те могат да допринесат извънредно много за подобряването на нейния имидж, за изграждането на положителния образ на България в чужбина.

В непринуден разговор Ангел Марин разказа за нерешените проблеми в страната (прес-

тъпност, корупция), но изтъкна и положителните промени в българския стопански живот преди всичко.

Вицепрезидентът информира и за създаването на движението „Българска памет“, неправителствена организация за запазване на паметниците на културата в страната и извън нея.

Недялко Йорданов на сцената на БКД

Концертът на Недялко Йорданов, Хайгашод Агасян и Ивана Джеджева събра многобройни почитатели на 29 октомври н.г. в Българския културен дом.

В продължение на близо два часа артистите неуморимо пяха и забавляваха публиката, доближавайки я до България и до злободневите човешки радости, прегрешения и терзания.

Недялко Йорданов

Роден на 18 януари 1940 г. Бургас.

Завършва гимназия в Бургас 1957 г.

Завършва Софийския университет, специалност българска филология през 1962 г.

Една година е учител по литература в гр. Малко Търново.

От 1963 година до сега работи единствено в театъра.

До 1983 година е драматург на Бургаския драматичен театър „Адриана Будевска“, а от 1983 до 1990 година е художествен ръководител на същия театър. От 1990 до 1999 г. е драматург и режисьор на театър „Възраждане“ София.

Български вести: Има ли традиция този тип пеене – поети с китара – в България?

Недялко Йорданов: Когато за първи път се пристраших да

запея своя песен – това беше в далечната 1966 г. – много мои приятели се шегуваха с мене и не ме взеха насериозно.

Казаха, че не е работа на поета да си пее песните. Още тогава им изтъкнах аргумента, че Омир, например, е пеел своята Илиада и че музиката и поезията някога са били едно изкуство. Не случайно цялото наше народно творчество – народната поезия –

се е пеело също. Престраших се, когато станах приятел на големия руски бард Булат Окуджава. Той преведе и написа музика по една моя пиеса, която се играеше в Москва. Булат ми даде куража да продължа да пея своите стихотворения. Десетина-петнайсет години след това се появи движението „поети с китара“ и днес е напълно нормално един поет да излезе и да си изпее стихотворението.

БВ: Вие сте една от

és kifejezte azon meggyőződését, hogy a határon túl élő bolgárok nagyon sokat tehetnek Bulgária imázsának javításáért. A kötetlen beszélgetésben Angel Marin szólt az ország megoldatlan problémáiról is (bűnözés, korrupció), de kiemelte, hogy a gazdasági életben sok pozitív változás is történt.

Nedjalko Jordanov a Bolgár Művelődési Ház színpadán

Nedjalko Jordanov, Hajgasod Agaszjan és Ivana Dzsedzseva koncertjére nagyon sokan gyűltek össze október 29-én. A közel kétórás koncerten az előadóművészek fáradhatatlanul énekeltek és szórakoztatták a közönséget, közelebb vive őket Bulgáriához és az emberi örömhöz, gyarlóságokhoz és szenvedésekhez.

NEDJALKO JORDANOV

1940. január 18-án született Burgaszban.

1957-ben fejezte be a gimnáziumot Burgaszban.

1962-ben szerzett diplomát a Szófiai Tudományegyetem bolgár filológia szakán.

1963 óta színházban dolgozik.

1983-ig a Burgaszi Adriana Budevszka Drámai Színház dramaturgja, majd 1983-tól 1990-ig vezetője volt. 1990-től 1990-ig a Szófiai Vazrazsdane Színház dramaturgjaként és rendezőjeként dolgozott.

Bolgár Hírek: Bulgáriában vannak hagyományai a gitárral kísért éneklésnek?

Nedjalko Jordanov: Amikor 1966-ban először kezdtem énekelni saját dalaimat, sok barátom nem vett komolyan. Már akkor azzal érveltem nekik, hogy Homérosz is énekelte az

KULTÚRA

Iliászt, és hogy a zene és a költészet régen egy művészeti ág volt. Nem véletlen, hogy a népköltészetet is éneklük. Amikor Bulat Okudzsavával, a nagy orosz bárdal megismerkedtem, ő bátorított, hogy énekeljem a verseimet. 10-15 évvel később jelentek meg a gitáros költők, és ez a műfaj mára teljesen elfogadottá vált.

BH: Ön a bolgár kulturális élet más területeinek is – színház, költészet – kiemelkedő alakja.

N.J.: Elsősorban költőnek tartom magam. Véletlenül kerültem a színházba, aztán ott ragadtam. később elkezdtem szindarabokat írni, amelyeket magam állítottam színpadra. 27 évig dolgoztam a бургаски színházban, majd 10 évig a szófiai Vazrazsdane Színházban, ahol öt színésszel dolgoztunk, és a fővárosi színházak közül nekünk volt a legnagyobb közönségünk.

BH: Mondjon valamit első szerelméről, a költészetről.

N.J.: A költészet végigkísért egész életemen. Verseim fájdalomtól születnek, amikor szomorú és magányos vagyok, akkor írok, de ez nem jelenti azt, hogy a versnek elkeseredett hangvételinek kell lennie. A versírástól megkönnyebbülök. Ha valaki végigolvassa az összes versem, felfedezheti benne az egész életrajzomat.

BH: Hogyan ír verset?

N.J.: A versírás olyan, mint a fogfájás, váratlanul jön. Írtam verseket például vilamoson, autóban, álmomból felébredve. Amíg nem húzzák ki a fogat, nem múlik el a fájdalom, amíg meg nem írod a verset, nem múlik el és mindenhol a nyomodban jár.

BH: Fiatalnak érzi magát?

големите фигури и в други области на българския културен живот – театъра, поезията.

НИ: Смятам, че съм преди всичко поет. В театъра влязох случайно – уж за една година, а то се оказа за цял живот след това, защото който веднъж се нагълта с театралната прах, той се разболява от театрална силикоза и никога

не може да се излекува след това. 1963 г. постъпих на работа в Бургаския театър като драматург, после започнах да пиша пиеси, след това станах и режисьор – започнах сам да си поставям пиесите. Накрая станах и директор на Бургаския театър. 27 години бях в Бургас и още 10 в София в малкия театър „Възраждане“, който всъщност събираше най-много публика от всичките софийски театри тогава, когато го правехме само с пет души артисти. Беше остър, актуален, нещо като политическо кабаре. Сега този театър вече не съществува.

Днес вече съм свързан с театъра чрез нашите концерти.

БВ: А какво ще ни кажете за най-първата любов – за поезията?

НИ: Поезията ме съпровожда цял живот. Тя е особено нещо, при мен тя се ражда от болката – когато ми е много тъжно и се чувствам сам, когато ме боли за нещо, тогава изпитвам нужда да напиша стихотворение. Това не означава, че

стихотворението е тъжно, отчаяно, напротив. Но самото написване на стихотворението е едно облекчение – когато то излиза от мене, сякаш излиза от мене и болката, отчаянието. Когато съм бил щастлив, радостен и доволен от живота, сякаш не съм писал толкова поезия. Който иска да научи нещо за мене, може да прочете всичката ми поезия и там ще намери цялата ми биография, цялата ми съдба.

БВ: Как пишите стихове?

НИ: Написването на стихотворението е като зъбобола – идва неочаквано, не знаеш къде ще те върхлети. Писал съм стихотворения на невероятни места – в трамвай, в лека кола, събуждал съм се от сън, сънувал съм стихотворение. И

докато не извадиш зъба, не ти минава болката, докато не напишеш стихотворението, то не може да ти мине и те преследва неотлъчно. След време виждам някои недостатъци, но не искам да пипам нищо – оставям го така, както съм го написал. То е все едно да се роди едно дете и като се роди вече не можеш да му поправиш недостатъците, не искаш – и те си имат своето очарование.

БВ: Млад ли се чувствате?

НИ: Да. Ужасното е, че тялото остарява, а душата не иска и се съпротивлява, и си остава същата. Обаче никой не вярва. Никой не може да ми повярва, че аз си се чувствам на осемнайсет

години. Странна работа...

Отново ни гостува Търновският театър

През ноември за пореден път на българската публика в Будапеща гостува Музикално-драматичен театър „Константин Кисимов“ – Велико Търново. Този път театърът представи постановката „Един Джаксън повече“ от Артър Нюфийлд.

Търновският театър има два състава – оперета и драма, които работят в много разнообразни жанрове. Театърът е един от най-големите в Бъл-

гария, работи със 160 души, които играят не само в региона, а и на всички сцени в България. Навсякъде е много харесван. Според официалната статистика той е водещ сред театрите в България по редица показатели – брой на представленията, приходи от продадени билети и брой на зрителите за една година. Често прескачат и границите на България с турнета в Украйна, Гърция, Германия, Сърбия, Чехия и др. В Унгария са били за първи път през 1991 г. и оттогава всяка година повтарят своите посещения. Театърът има 100-120 представления годишно.

„Изумен съм от реакцията на хората и от пълния салон“ – сподели директорът на театъра Иван Евстатиєв. „Мисля, че хората тук ни имат

доверие, което театърът ни напълно заслужава. Ние сме идвали с шоу-програми, с драматични постановки. И ще идваме всеки път, когато получим покана.“

Унгарски книги за България

Интересът на унгарците към България и българското Черноморие в последните една две години отново се засили. За това спомогнаха и трите книги, които се появиха на унгарския книжен пазар по темата. Най-подробен и интригуващ е пътеводителят „България“ на издателство Хиберния. Автор на книгата е д-р Дьорд Фехер, който е съставил пътеводителя с помощта на български и унгарски специалисти. Пътеводителят съдържа 45 карти и 320 снимки от най-китните места на България. В пътеводителя може да се намери историческа, културна, туристическа и всяка друга важна за посетителя на България информация. Тя може да бъде препоръчана на всички българи и техните унгарски приятели.

Другите две книги:

„Българското Черноморие“ на Ани Николова, издателство Баррус и „Българския черноморски бряг“ също са с добро качество и са приятно четиво за всички, които обичат България.

Р. Симеонова

N.J.: Igen. Az a szörnyű, hogy a test megöregszik, a lélek viszont nem akar, de ezt senki nem hiszi el. Senki nem hiszi el nekem, hogy tizennyolc évesnek érzem magam. És ez iszonyú...

A Tirnovói színház ismét Budapesten

November hónapban ismét a budapesti bolgár közönség előtt vendégszerepelt a Veliko Tirnovói Konsztantin Kiszimov Zenei és Drámai Színház. Ez alkalommal a társulat Arthur Newfield Egy Jacksonnal több című darabját mutatta be.

A tirnovói színház az egyik legnagyobb színház Bulgáriában, 160 főt foglalkoztat. A hivatalos statisztikák szerint több mutató – az előadások száma, a jegybevétel, az éves nézőszám – alapján is az első helyen áll a bulgáriai színházak között. Gyakran járnak külföldi turnékra is. Magyarországon 1991-ben vendégszerepeltek először, és azóta minden évben eljönnek. A színház évi 100-120 előadást játszik.

Magyar könyvek Bulgáriáról

A magyarok érdeklődése ismét nő Bulgária iránt, amit a nemrégiben megjelent három bulgáriai útikönyv is bizonyít. A Bulgária c. átfogó mű Fehér György munkája, és a Hibernia Kiadó gondozásában jelent meg, és a rengeteg információn kívül 45 térképet, valamint 320 fotót is tartalmaz. A másik két útikönyv a bolgár tengerpartot mutatja be az érdeklődőknek.

TESTVÉRVÁROSOK

Testvérvárosi szerződés

Budapest XIX. kerülete, Kispeszt testvérvárosi megállapodást kötött Szmoljan városkörzettel. A kispeszt delegáció Steinerné dr. Török Katalin polgármester vezetésével 2004. november 7. és 9. között látogatott Szmoljanba. A megállapodás aláírására 2004. november 8-án került sor a szmoljani városháza dísztermében. A megállapodás főbb pontjai kulturális csereprogramok megvalósítását, közigazgatási szakemberek tapasztalatcseréjét, oktatási intézmények, turisztikai cégek és helyi sportegyesületek együttműködését és gazdálkodó szervezetek közötti kapcsolatok elősegítését tűzik ki célul. A delegáció, amelynek tagja volt Gajda Péter, Kispeszt alpolgármestere és Tyutyunkov Dancso, a Kispeszt Bő elnöke is, az ünnepélyes aláírás után megtekintette a város nevezetességeit, többek között a pillanatnyilag felújítás alatt álló Nagy László Múzeumot, és meglátogatott egy nagyon korszerű üzemet is.

Erzsébetvárosi napok

A VII. kerületi Bolgár Önkormányzat másodszor vett részt az Erzsébetvárosi Napokon. Kirov Péter, a Bolgár Önkormányzat elnöke szerint a helyi bolgár lakosság legnagyobb vívmánya, hogy a kerület testvérvárosi megállapodást kötött Szveti Vlasz tengerparti üdülőfalual. A megállapodás előkészítése már tavaly megkezdődött, az aláírásra ez év március 22-én került sor. Az idei Erzsébetvárosi Napokra a bolgár önkormányzat a Szveti Vlasz-i egyházi kórust, valamint Roszica Bakalova és Paszko Bakalov gobelinművészt hívta meg. A tervek között szerepel Erzsébetváros képviselőinek vendégszereplése bulgáriai fesztiválokon is.

Договор за побратимяване

XIX район на Будапеща и община Смолян сключиха споразумение за побратимени отношения. Делегация на Кишпещ, ръководена от кмета д-р Каталин Тьорьок Щайнер бе на посещение в Смолян от 7

до 9 ноември. Договорът бе подписан на 8 ноември в залата на смолянското кметство в присъствието на журналисти. В споразумението са застъпени следните области на сътрудничество: обмяна на културни програми, обмяна на опит в сферата на админист-

рацията, сътрудничество между учебните заведения, туристическите фирми и местните спортни дружества, както и контакти между стопанските организации. В делегацията участваха още Петер Гайда, заместник кмет на Кишпещ, и Данчо Тютюнкков, председател на Българското самоуправление в Кишпещ. След тържественото подписване на договора гостите разгледаха забележителностите на града, сред тях и къщата-музей Ласло Наги, където в момента се извършва реконструкция, и

едно от модерните предприятия в Смолян.

Дни на Ержебетварош

Българското самоуправление в VII район на Будапеща за втори път взема участие в Дните на Ержебетварош, които тази година се провеждат за единайсети път. Според председателя Петър Киров, най-големият успех на местното българско самоуправление е създаването на побратимени отношения между българското черноморско селище Свети Влас и Ержебетварош. Подготовка на споразумението започна още през минала-

та година и на 22 март т.г. то бе официално подписано. Споразумението съдържа клаузи за поддържане на контакти в областта на културата, изкуството, спорта, образованието; обмяна на опит между кметствата, по въпросите на инфраструктура, опазване на околната страна и др. Така местните български организации изиграват своята роля на мост между България и Европейския съюз. Тази година в Дните на Ержебетварош българското самоуправление се представи с концерт на църковния хор от Свети Влас и изложба на гоблените Росица и Паско Бакалови. Планира се участието на представители на Ержебетварош на български фестивали. Създадени са вече и тристранни контакти между Свети Влас, Ержебетварош и гръцко селище.

Българска вечер в Сегед

Студентите от специалността българска филология в Сегедския университет под ръководството на българския лектор доц. Мария Жерева организираха поредната българска вечер, посветена на бъл-

ансамбълът за български народни песни и танци от гр. Карцаг с ръководител Янош Майор, възпитаник на Сегедския университет завършил география, руска и българска филология. С невероятна упоритост той е успял да вдъхне в своите ученици и колеги любов към българската на-

гарските фолклорни празници през месец ноември. В програмата бяха включени типични български обреди, които сту-

дентите представяха с артистичен усет под ръководството на своите преподаватели. Агнеш Фекете, Кинга Азбеи, Рената Варга, Роланд Панчич, Мартон Лъочси, Ишван Чисер, Балаж Борош, Имре Няри, Моника Фаркаш Барати и Хенриета Майорош вдъхновено и увлекателно разказваха за българските народни обичаи, а Агнеш Фекете и Балаж Борош в традиционно българско фолклорно облекло демонстрираха нагледно разказаното от техните колеги. В програмата се включи и

родна песен и българските фолклорни танци, които няколкократно бяха извиквани на „бис“ от многобройната публика. Ръководството на факултета за Славянски филологии изказва сърдечната си благодарност към тези вдъхновени самодейци и се надява, че вече по-често ще имаме възможност да общуваме с тяхното изкуство. Това беше изтъкнато и в благодарственото слово на доц. Михай Кочиш, ръководител на катедрата по славянски филологии. Вечерта завърши с дегустация на български обредни баници и хлябове, приготвени от самите студенти под ръководството на техните преподаватели. Успехът на тази българска проява мотивира студентите в изучаването на български език и те си пожелаха още такива празници в студентското си ежедневие.

(д-р Мария Жерева)

Bolgár est Szegeden

A Szegedi Tudományegyetem bolgár szakos hallgatói Maria Zsereva bolgár lektor vezetésével bolgár estet rendeztek,

amelyet a novemberi népi ünnepeknek szenteltek. A műsorban a hallgatók bolgár népszokásokat mutattak be, majd a karcagi bolgár néptáncegyüttes produkcióját tekinthették meg az érdeklődők. A karcagi néptáncegyüttes vezetője, Major János Szegeden végezte el az orosz és bolgár, valamint a földrajz szakot, és határtalan lelkesedésével kollégáival és diákjaival is megszerettette a bolgár népdalokat és nép-

táncokat. A táncegyüttes nagy sikert aratott a Szegedi Tudományegyetemen. Az est a hallgatók és tanáraik által készített hagyományos bolgár rétesek és ünnepi kenyerek kóstolójával ért véget.

KULTÚRA

Rajna Kabaivanszka
70 éves

A bolgár operaénekesnő, Rajna Kabaivanszka 1934. december 15-én született Burgaszban. A Szófiai Zeneakadémia elvégzése után Olaszországban folytatta tanulmányait. Első fellépése 1959-ben, 24 éves korában volt Vercelli színházában. Még ugyanabban az évben első díjat nyert Reggio Emiliában megrendezett énekversenyen.

A milánói Scalában két évvel később debütált, és húsz évig a színház egyik legnagyobb csillaga volt.

1962-ben énekelt először a londoni Covent Gardenben, Verdi Otellójának bemutatójában, Desdemona szerepében, és ugyanabban az évben mutatkozott be a New York-i Metropolitan operában is. Életútja során fellépett a Bécsi Operaházban, a moszkvai Nagy Színházban, az Arena di Veronában, a Párizsi Operaházban, a Carnegi Hallban, a Salzburgi Ünnepi Játékokon és sok más helyen a világban. 1965-ben Maria Callasszal és Vittorio Guival együtt Bellini díjjal tüntették ki.

A Metropolitanben 1967-ben énekelt a Pillangókisasszonyt. Ez a szerep központi helyet foglal el Kabaivanszka karrierjében. Őt tartják minden idők egyik legjobb Cso-cso-szanjának.

1975-1976-ban részt vesz a Tosca című film forgatásában Placido Domingóval együtt. 1971-től Raina Kabaivanszka több mint 400 alkalommal énekelt a Toscat, és ő az egyetlen, aki Sarah Bernard kosztümjeiben is fellépett.

Райна Кабаиванска на
70 години

Българската певица Райна Кабаиванска е родена на 15 декември 1934 в Бургас. След завършване на Софийската музикална академия тя е изпратена на специализация в

Италия при Дзита Фумагали. През 1959, на 24-годишна възраст, Кабаиванска прави своя професионален дебют като Жоржета в операта на Пучини „Мантията“ в театъра на Верчели. Същата година тя печели първа награда на конкурса в Реджо Емилия (Павароти остава с втора награда!!!) и Сребърен Виоти (злато за Марио дел Монако и Джулиета Симионато). Само две години по-късно тя прави своя дебют в Миланската скала. В продължение на 20 години българката е една от най-големите звезди на прочутата сцена.

През 1962 тя прави своя дебют в Ковънт Гардън като Дездемона на премиерата на операта „Отело“ от Верди, в компанията на М. дел Монако и Тито Губи (пред британската кралица). Същата година сопраното прави своя дебют в Метрополитен като Неда; по-късно се появява за пръв път на сцените на Виенската опера,

Театро Колон, Большой Театър, Арена ди Верона, Парижката опера, Карнеги Хол, Залцбургския фестивал и на всички прочути сцени по света. Репертоарът _ включва също Мими, Лиу, Сестра Анджелика, Елизабет, Аличе, Таис, Маргарита, Лиза, Татьяна. През 1965 тя е удостоена с наградата „Белини“ редом до Мария Калас и Виторио Гюи. Същата година първите разцъфнали рози в Сан Ремо носят името „Райна“ - знак за огромната слава на актрисата.

През 1967 на сцената на Метрополитен тя прави дебюта си като Бъттерфлай. Тази роля заема централно място в кариерата на Кабаиванска. Тя е считана за една от най-добрите Чо-Чо-Сан за всички времена.

Певицата обогатява репетоара си с нови роли като Манон Леско, Леонора, Елвира, Амелия, Адриана Лекуврьор, Франческа да Римини, Мадалена, Ла Вали. През 1970 тя получава награда за най-добра оперна двойка Кабаиванска-Доминго и „Златен Виоти“. През 1973 Райна участва в постановката на „Сицилиански вечерни“ под режисурата на Мария Калас.

Следващата година тя дебютира като Виолета в Болоня и се радва на феноменален успех като Tosca в Ла Скала. През сезона 1975-1976 е избрана да се снима във филма „Тоска“ с участието на Пласидо Доминго, режисиран от Джанфранко де Бозио. За 30 години (дебют през 1971) Райна Кабаиванска се превъплъщава в тази роля повече от 400 пъти. Тя е единствената, която я е изпълнявала в костюмите на Сара Бернар.

Българска литература по унгарското радио

На 17 ноември по програма Кошут на Унгарското радио бе излъчено първото предаване от поредицата „Съвременна българска литература“. Тя се осъществява с подкрепата на Държавната комисия за радио и телевизия, след одобряване проект, представен на обявения в началото на тази година конкурс за създаване на радиопрограми с културна насоченост. В продължение на осем предавания ще бъдат представени съвременни български автори (Йордан Радичков, Станислав Стратиев, Виктор Пасков, Георги Господинов, Алек Попов, Емилия Дворянова, Атанас Славов), илюстриращи отделни насоки в развитието на родната белетристика: Гротеската, Литературните едноминутки, Постмодерното, Сатирата, Лиричната проза, Феминистичната вълна. Предаванията се излъчват на унгарски език в рамките на българското предаване всяка трета сряда от месеца от 21.30 часа. Авторите се представят от литературния критик Петър Кръстев, а откъсите от произведенията са направени от най-добрите унгарски преводачи – Ленке Чикхейи, Дьорд Сонди, Петър Кръстев и др. Текстовете представя актрисата Габриела Хаджикостова. Редактор на поредицата е Светла Кьосева.

„Български градинари“ по Унгарската телевизия

На 14 октомври т.г. Унгарската телевизия излъчи по програма „Рондо“ предаването „Български градинари“. В 26-

минутния филм участваха българи от Печ, Мишколц, Фелшъожолца, Дунавваршан, Будапеща. Чрез разказите на Маргарита Петкова (Майор Адамне), Коста Ганчев, Тодор Атанасов, Славчо Костadinov, Дьорд Удварев и неговата съпруга бяха възстановени моменти от живота на българските градинари, техния принос за развитието на унгарската градинарска култура и за пореден път бяха изтъкнати ценностите на този за съжаление отмиращ в наши дни занаят, чиито носители са преселилите се в Унгария българи.

Българо-унгарски филм

На 12 ноември по инициатива на ръководството на самоуправлението на XI. район в залата на пл. „Геллерт“ беше организирана прожекция на унгаро-българския филм „Среща на морския бряг“, коопroduкция изготвена в 1943 година.

Филмът е интересен за нас не само за това защото в една от главните роли играе дъщерята на най-известния български търговец на семена в Будапеща, Дорита Бонева, която макар и аматьор се справя отлично с ролята си, а и че може да се любиме и на професионалната играта на български и унгарски артисти от това време. Преди прожекцията нашата сънародничка-доайен, така Пенка, запозна гостите с историята на семейство Бонев.

Поради големият интерес, проявен към филма, ще се опитаме да повторим прожекцията му пред по широка публика.

От ръководството на XI столичен район

KULTÚRA

Bolgar irodalom a magyar rádióban

A Kossuth Rádióban november 17-én hangzott el a Kortárs bolgar irodalom című műsor első része. A kortárs bolgar szerzők (Jordan Radicskov, Sztaniszlav Sztratiev, Viktor Paszkov, Georgi Goszpodinov, Alek Popov, Emilia Dvorjanova, Atanasz Szlavov) nyolc részben kerülnek bemutatásra, amelyek a bolgar irodalom különböző műfajainak és irányzatainak fejlődését illusztrálják. A műsor minden hónap harmadik szerdáján 21.30 órától hallható a rádióban. Az írókat Krasztev Péter irodalomkritikus mutatja be, a sorozat szerkesztője Szvetla Kjoszeva.

Bolgar kertészek a Magyar Televízióban

Október 14-én a Rondó c. műsorban került bemutatásra a Bolgar kertészek c. műsor. A 26 perces filmben pécsi, miskolci, felsőzsolcai, dunavarsányi és budapesti bolgar kertészeket láthattak a nézők. Major Ádámné, Gancsev Koszta, Atanaszov Todor, Kosztadinov Szlavcso, valamint Udvarév György és neje meséltek a bolgar kertészek életéről és munkásságuk hatásáról a magyar kertkultúra fejlődésére.

Bolgar-magyar film

A XI. kerületi Bolgar Önkormányzat november 14-én filmvetítést szervezett, ahol a 40-es években forgatott Tengerparti randevú c. filmet tekinthették meg az érdeklődők. A film érdekessége, hogy a főszerepet az a Doreta Boneva játszotta, aki a Magyarországon letelepült magkereskedő Bonev család leszármazottja.

UTÓNÉVKÖNYV

A Magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek utónévkönyve

2002-ben fogadta el az Országgyűlés az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló új törvényt, amely a nemzeti és az etnikai kisebbségek számára jelentős mértékben módosította az anyakönyv-vezetési eljárást és a névválasztást. Az országos kisebbségi önkormányzatok 2004. január 1-ig elkészítették és elfogadták saját nemzeti vagy etnikai közösségük utónévjegyzékét, és a jóváhagyott listákat elküldték a Belügyminisztérium Anyakönyvi Osztályára. A Belügyminisztérium megszerkesztette az új kétnyelvű nemzeti és etnikai kisebbségi anyakönyvi nyomtatványt, amelyet a kisebbségi közösségek szakértői lefordítottak saját anyanyelvükre.

A Magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek utónévkönyve című kiadvány a Springer Kiadói Csoport gondozásában jelent meg 2004. novemberében. A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal vállalta, hogy a kötetet eljuttatja a kisebbségi önkormányzatoknak és azon települések jegyzőinek, polgármestereinek, ahol kisebbségi közösségek élnek. A kisebbségi közösséghez tartozó állampolgár ezen utónévkönyvből választhat nevet gyermekének, és dönthet arról, hogy fonetikus átírással magyar nyelvű anyakönyvet vagy kétnyelvű nemzetiségi anyakönyvet igényel-e gyermekének. A kétnyelvű anyakönyv megléte alapvető feltétele a nemzetiségi nyelven kiállítandó személyazonosító igazolványnak.

Amennyiben a család a születendő gyermeknek olyan nevet szeretne adni, amely nem szerepel az utónévgyűjteményben, akkor a névről az országos kisebbségi önkormányzat dönt. Pozitív elbírálás esetén a név pótlólag bekerül az utónévjegyzékbe.

Именник на националните и етнически малцинства в Унгария

Новият закон за регистрация, бракопроизводната процедура и даване на име, който бе приет от унгарския парламент през 2002 г., внесе значителни

промени в регистрацията и избора на име за националните и етнически малцинства. До 1 януари 2004 г. Републиканските самоуправлени изготвиха и приеха именници за собствените имена на своята национална или етническа общност и тези одобрени списъци бяха предадени в Регистрационния отдел на Министерството на вътрешните работи. МВР подготви за печат новото двуезично издание, което бе преведено от съответните специалисти от общностите на роден език.

През ноември 2004 г. издателската група Шпринтер отпечата „Именник на националните и етнически малцинства“. Агенцията за национални и етнически малцинства поема задачата да разпространи изданието сред онези кметства, в чиято община живеят малцинства. Гражданите от малцинствен произход могат да изберат име за детето си от именника (или от изданията от Републиканското самоуправление на унгарските немци Именник на унгарските немци). Освен това родителят решава дали желае регистрацията да се извърши на унгарски език с фонетична транскрипция на името или предпочита издаване на двуезично удостоверение. Двуезичното свидетелство за раждане е условие за издаването на удостоверение за самоличност на роден език. Унгарски гражданин, който за първи път си издава удостоверение, в които е отразена неговата национална принадлежност, се освобождава от такси.

В случай, че семейството желае да даде на детето име, което не е включено в списъка, решението се взема от републиканското самоуправление. Ако то е позитивно, името може допълнително да бъде включено в именника.

БЪЛГАРИ ЮНАЦИ

Група наши сънародници подкрепиха българския национален отбор на мача България-Хърватска, който завърши с резултат 2:2

SZURKOLTAK A BOLGÁROKNAK

A magyarországi bolgárok egy csoportja Horvátországban drukkolt a Horvátország-Bulgária meccsen, amely 2:2-re végződött.

СЪОБЩЕНИЕ

Управителният съвет на Дружеството на българите в Унгария уведомява читателите на „Български вест“, че поради втория етап от реконструкцията на Българския културен дом тази година по технически причини няма да може да бъде организирана традиционната коледно-новогодишна вечеринка, за което управителният орган изказва своето най-дълбоко съжаление.

„Открит ден“

Българското републиканско самоуправление и Столичното българско самоуправление ще проведат своя „открит ден“ на 8 декември 2004 г. (сряда) от 16 до 18 часа в офиса на Българското републиканско самоуправление.

Българското самоуправление в Ференцварош ще проведе своя „открит ден“ на 8 декември (сряда) от 16 до 18 часа в библиотеката на Българския културен дом.

Българското училище за роден език търси детска учителка за неделни занимания на деца от 3 до 6-годишна възраст.

Владеенето на двата езика (български и унгарски) е предимство.

Желаещите могат да подадат молба и автобиография на адреса на Българското републиканско самоуправление.

1%

Фондация Про скола булгарика благодари на всички заделили 1% от своите доходи за подпомагане на дейността ѝ. През изминалата година 200 000 форинта от средствата бяха използвани за осигуряване на стипендии за ученици и студенти от български произход.

Данъчен номер на Фондация Про скола булгарика:
18066184-1-42

Българското училище за роден език

съобщава на всички интересуващи се, че организира занятия по български език за възрастни всеки вторник от 17.00 и всяка сряда от 18.30 часа. Желаещите могат да получат повече информация на телефоните на БРС. Курсовете са платени.

A Magyarországi Bolgárok Egyesülete elnöksége sajnálattal tájékoztatja a Bolgár Hírek olvasóit, hogy a Bolgár Művelődési Ház felújításának második szakasza miatt az idei évben a hagyományos karácsonyi-újévi est technikai okok következtében nem rendezhető meg, amiért szíves elnézésüket kérjük.

Közmeghallgatás

A Bolgár Országos Önkormányzat és a Fővárosi Bolgár Önkormányzat ez évi közmeghallgatását 2004. december 8-án, szerdán 16.00 és 18.00 óra között tartja a Bolgár Országos Önkormányzat irodájában.

A Ferencvárosi Bolgár Önkormányzat ez évi közmeghallgatását 2004. dec. 8-án, szerdán du. 16-18 óra között tartja a Bolgár Művelődési Ház könyvtárában.

A Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola óvónőt keres vasárnapi foglalkozásokhoz 3-6 éves gyerekek számára. A bolgár nyelvismeret feltétel, a magyar nyelv ismerete előny. A jelentkezők életrajzát a Bolgár Országos Önkormányzatnál várják.

1%

A Pro Schola Bulgarica Alapítvány köszönetet mond mind azoknak, akik adójuk 1%-át az alapítványnak utalták át. Az adók 1%-ból befolyt 200 000 Ft-ot bolgár származású tanulók és egyetemi és főiskolai hallgatók ösztöndíjára fordítottuk. A Pro Schola Bulgarica Alapítvány adószáma: 18066184-1-42

A Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola tájékoztatja az érdeklődőket, hogy keddenként 17.00 órai és szerdánként 18.30 órai kezdettel bolgárnyelv-tanfolyamokat szervez felnőttek számára. További felvilágosítás a Bolgár Országos Önkormányzat irodájában. A tanfolyamok fizetősek.

BOLGÁR HÍREK

Bulgária EU-csatlakozása Romániától függ

Danuta Hübner európai regionális fejlődési és politikai biztos szerint nagyrészt Romániától függ, hogy Bulgária 2007. január 1-én csatlakozhat-e az Európai Unióhoz. Bulgária és Románia ugyanis egy folyamat tagjai, de Bulgária már befejezte a csatlakozási tárgyalásokat, Romániának pedig még több lezáratlan fejezete van. Hübner asszony szerint az Európai Bizottságtól függ, hogy Bulgáriát és Romániát szétválasztják-e a csatlakozási folyamatban.

Káromkodás a stadionokban – 500 leva büntetés

A bolgár parlament megtiltotta a cáromkodást a stadionokban futballmérkőzések és más sportesemények idején. A képviselők megszavazták a közbiztonság védelméről szóló törvénytervezetet, amely a kérdéses részt is tartalmazza.

Emelkednek a hatástalan bírságok Szófiában

A Fővárosi Közgylés többszörösére kívánja emelni az 1994-ben elfogadott bírságok összegét, amely a leva 1999-es névértékcsökkenése után 20 sztotinkától 5 leváig terjed.

Eltörlik az örökösödési adót a legközelebbi hozzátartozók számára

A gyerekek, az unokák és a házastársak a jövőben az örökölt, illetve az ajándékba kapott ingatlanok után nem fognak örökösödési adót fizetni függetlenül az ingatlan értékétől. Az oldalági rokonoknak 0,7 %-os örökösödési adót kell befizetniük, ha az ingatlan értéke meghaladja a 250 000 levát. Minden más örökös az érték 5 %-át fizeti.

Новини от България**Присъединяването ни към ЕС зависи от Румъния**

Дали на 1 януари 2007г. ще има нова страна членка на Европейския съюз, или две и дали ще има забавяне на процеса на присъединяване на България и Румъния зависи много от Румъния, каза Данута Хюбнер, еврокомисар за регионалното развитие и политика, в отговор на въпрос възможно ли е датата за членство да бъде отложена. По думите ѝ България и Румъния влизат в един процес, но България вече приключва преговорите, а Румъния все още има незатворени глави и процесът започва да се разделя. На въпрос смята ли, че е възможно подписването на договора за присъединяване да стане в началото на 2005г. Хюбнер заяви, че е трудно да се отговори, защото има нов състав на Европейската комисия. По думите ѝ зависи дали ЕК иска да даде общ сигнал за присъединяването, или България и Румъния ще бъдат разделени.

Псуваш на стадиона – глоба 500 лева

Парламентът забрани ругатните на стадионите по време на футболни срещи и при други спортни мероприятия. Това стана ясно, след като депутатите гласуваха на второ четене забранителния текст, предложен на комисията по вътрешна сигурност и обществен ред в законопроекта за опазване на обществения ред преди, по време и след провеждане на спортни мероприятия.

Скок на неефективните глоби в София

Столичният общински съвет планира да вдигне многократно глобите за нарушаване на обществения ред в София. От години те са смешно малки.

Няма и данни някой да е санкциониран. Наредбата за обществения ред в столицата е от 1994 г. В нея за нарушения като хвърляне на пиратки, пътуване на мръсни и пияни пътници в градския транспорт или унищожаване на публична собственост са предвидени глоби от 200 до 5000 лв., или от 20 ст. до 5 лв. след деномацията през 1999 г.

Пада данъкът наследство за най-близките

Деца, внуци и съпрузи няма да плащат данък върху имоти, които са наследили или са получили като дарение. Финансовият министър Милен Велчев съобщи тази новина в парламента. Най-близките роднини няма да плащат данък независимо колко струва имотът. Роднините по сребрена линия – братя, сестри и племенници, ще плащат 0,7 процента данък върху наследството, ако цената на имота е над 250 хил. лв. Всички останали наследници, които получават дял над 250 хил. лв., ще бъдат облагани с данък от 5 на сто според промените в Закона за местните данъци и такси.

Българите плащат най-скъпо за мобилен телефон

Цените на мобилните услуги в България са най-високите в Европа като съотношение към Брутният вътрешен продукт, сочи изследване на Европейската комисия. Абсолютната стойност на цената на разговорите е също много висока. Класацията, обхващаща 15 страни от ЕС, поставя България на 6-о място по цена на услугата. Основна разлика между представените в диаграмите страни и България е наличието на три или повече мобилни оператора. Според анализаторите цените на мобилните услуги в Бълга-

рия ще паднат след влизането на новия GSM оператор на пазара – БТК.

Правителството даде 103 млн. лв. за коледни пенсии

Министерският съвет реши да отпусне 103 млн. лв. за изплащане на коледни пенсии.

Пълна 13-а пенсия ще има за 350 000 души. В тази категория попадат хората със социална пенсия от 53 лв. и с инвалидна - 79,50 лв. 50 лв. ще получат пенсионерите с доход до 80 лв., а тези с пенсии до 120 лв. ще вземат 45 лв. Възрастните с пенсии до 200 лв. ще имат добавка от 40 лева. 20 лв. са определени за пенсиите до 419,99 лв. 10 лв. се полагат на хората, които получават 420 лв.

Магистрала "Тракия" унищожава най-стария християнски храм у нас

Агенция "Пътища" възнамерява да покрие с бетон и асфалт най-стария християнски храм по нашите земи, съобщил археологът Людмил Вагалински от Националния археологически музей. Той се намира на 12 км от Стара Загора и е построен през 4-ти век след Христа, три века преди създаването на българската държава и пет века преди официалното покръстване на българите. Археолозите са се натъкнали на сградата, докато проучвали римската вила Рустика от IV век. От два месеца археолозите провеждат спешни разкопки, тъй като строят на автомагистрала "Тракия" застрашава уникалния исторически обект.

Япония краде българско вино
Японският пазар е зает от българско вино, което се продава с етикети "произведено в Япония", съобщава вестник "Дъ Джапан Таймс". Според японското законодателство всяко вино може да

бъде представено за местно производство, ако съдържа поне 5% суровина, произведена на острова. Тази законова ниша се използва от местните производители, които купуват чуждестранни вина, сред които и български, смесват ги с 5% вино японско производство и ги бутилират в местни опаковки. Основна причина за фалшификацията са лошите климатични условия в Япония, които не позволяват отглеждането на достатъчни количества грозде, и консервативният вкус на хората, които предпочитат само местни продукти.

Спорт

Каратанчева ще влезе в Топ 10, смята US спец

Четири млади тенисистки направиха много силно впечатление през сезона - Татяна Гюловен (Фр), Йелена Янкович (Сърб), Никол Вайдишова (Чех) и Сесил Каратанчева (Бъл), пише тенисанализаторът на американския вестник "Сън сентениъл" Чарлз Брикър. Той прогнозира, че 15-годишните Вайдишова и Каратанчева ще влязат в Топ 10 до края на 2005 г. В момента Каратанчева е 127-а.

Принос за обществото и спорта

Кметът на Сливен и бивш национал Йордан Лечков ще получи специалната награда на Българската асоциация на спортните журналисти за 2004 г. за "Принос за обществото и спорта". Преди година подобни призове взеха Пламен Марков, Нешка Робева и Пюзант Касабян. От спортистите ще бъдат отличени олимпийските шампиони от Атина Мария Гроздева и Милен Добрев, както и Йордан Йовчев, Ивет Лалова, Антоанета Стефанова и танцовата двойка по фигурно пързаяне.

BOLGÁR HÍREK

Bulgáriában a legdrágább a mobilszolgáltatás

A mobilszolgáltatások ára a GDP-hez viszonyítva Bulgáriában a legdrágább az európai országok közül. A beszélgetések abszolút ára is nagyon magas. Az összehasonlításban szereplő országok és Bulgária között a legfontosabb eltérés az, hogy a többi országban legalább három mobilszolgáltató van. Az elemzők szerint Bulgáriában a harmadik mobilszolgáltató piacra lépésével csökkenni fognak az árak.

A kormány 103 millió levát szán a karácsonyi nyugdíjakra

A Minisztertanács döntése értelmében 103 millió levát fizetnek ki karácsonyi nyugdíjakra. Teljes 13. havi nyugdíjat 350 000 fő kap, ebbe a kategóriába az 53 leva szociális nyugdíjjal és a 79,50 leva rokkantsági nyugdíjjal rendelkezők tartoznak. A 80 levánál kevesebb nyugdíjjal rendelkezők 50 levát, a 120 levás nyugdíjat el nem érők 45 levát, a 200 levát meg nem haladó nyugdíjban részesülők 40 levát kapnak.

Japán lopja a bolgár bort

A japán piacot elárasztották a bolgár borok, amelyeket "Származási ország: Japán" felirattal árusítanak. A japán törvények szerint minden olyan bort helyi előállításúként lehet forgalmazni, amely legalább 5%-ban a szigetországban előállított nyersanyagot tartalmaz. A helyi bortermelők ezért külföldi borokat vásárolnak, belekevernek 5% Japánban előállított bort, és helyi címkével forgalmazzák őket. A hamisítás okai a rossz éghajlati feltételek, amelyek miatt nem terem elegendő szőlő az országban, a lakosság konzervatívizmusa, amely a helyi termékeket részesíti előnyben.

ЗА ВАС, ДЕЦА

Чудни случки

Бре, каква картина чудна!
 Бре, каква загадка трудна!
 Мравка тегли вагонетка.
 Слонче кара моторетка.
 Зайо стреля с ловна пушка.
 Таралеж на клон се люшка.
 Риба плува по небето.
 Охлюв бяга през полето.
 Бре, каква картина чудна!
 Бре, каква загадка трудна!

Лъчезар Станчев

Вярно ли е това?

Ягодите се ядат със сол.
 Заек впрягаме до вол.
 Крава връзваме на кол.
 Мечка скача ръченица.
 Тикви нижем в огърлица.
 Косачът коси горите.
 Круши раждат върбите.
 Въгленът е бял, снегът е чер.
 Житото ни жъне комбайнер.
 Ами вярно ли е и това,
 че от дъжд се пазим
 с чадър над глава?
 Че и бръмбарът събира мед?
 Че децата не обичат сладолед?

Лъчезар Станчев

За някои кое какво е?

За някои кое какво е?
 Ще ти разкажа, чедо мое.
 За футболистите на двора
 врата е нашият прозорец.
 За Христо - рисуващ старателен,
 стената лист е рисувателен,
 За този, който е страхлив,
 е котаракът тигър див.
 За Крум колиба индианска
 е мамината рокля ланска.
 За мъничкото му братле
 е пръстът - захарно петле.
 За Нонко новата ограда
 е крепост - с камък я напада.
 за мързеливите
 труда
 е най-голямата беда.

Асен Босев

Врагове на красотата

Стресът. Както е известно, лицето е огледало на душата. И душевното състояние първо се отразява на него. Това касае особено много кожата: например при мазна кожа за сметка на усиленото отделяне на стресови хормони (адреналин) и отслабване на имунната система мастните жлези започват да работят на пределни обороти, а сухата става още по-податлива на алергии. Може да ви помогне само едно: да спите повече, да се вълнувате по-малко, да не позволявате на грижите и проблемите да ви погълнат напълно.

Цигарите. Пушачът лесно може да се познае по тена на лицето и състоянието на кожата му. Никотинът свива съдовете, осигуряващи доставката на хранителни вещества и кислород за клетките. Вместо това те се насищат с въглероден двуокис, което съществено вреди на процеса на регенерацията им. Като резултат кожата добива сивкав оттенък, губи еластичността си и преждевременно остарява. Изходът е един – или да престанете да пушите или ежедневно да пиете витамин С.

Кафето. То разширява съдовете и у любителите това буквално е изписано на лицето във вид на мрежичка от червени капиляри. Освен това кафето "парализира" обмяната на веществата в съединителната тъкан, което води до целулит. 2-3 чашки дневно няма да ви навредят. Ако ви е недостатъчно, по-добре минете на зелен чай. Ефектът е същият, а вредата – никаква.

Алкохолът. Унищожава витамините – преди всичко А, В и С. Между другото витамин А отговаря за образуването и разстежа на новите кожни клетки. Освен това алкохолът свързва течностите в организма – появяват се отоци, след които кожата трудно възвръща предишния си вид.

Мазнините. В шоколада се съдържат 60 процента захар и 35 процента мазнини. Любителите на сладко трябва да знаят: излишните за организма вещества винаги ще намерят къде да се складират. В кожата например – във вид на пъпки. Ако ви се яде сладко, по-добре вземете стафиди или пресни плодове. Животинските мазнини трудно се усвояват от организма, затова не се увличайте по свинските пържоли и пушените колбаси, заменете ги с пилешко или нетлъсто месо.

Четири стени. Ако ви сеналага да стоите в затворено помещение, първо ще изпитате недостиг на кислород, второ – осветлението влияе на нормалната обмяна на веществата и кръвоснабдяването на отделните органи. Това оказва влияние върху състоянието на кожата и мускулите. А в помещенията с климатична инсталация кожата изсъхва и по-бързо се образуват бръчки.

Кулинарно изкуство

Във връзка с приближаващия празник Никулден предлагаме на вниманието Ви няколко вкусни и незабравими готварски рецепти.

Miklós-napi receptek

Никулденски шаран

Продукти: 1 шаран от 2 кг, растителна мазнина 100 мл (1/2 чаена чаша), ориз 50 г (1/4 чаена чаша), кромид лук 300 г (5-6 глави), червен пипер 10 г (1 супена лъжица), сол на вкус

Ситно нарязаният кромид лук се запържва в мазнината до златисто оцветяване. Прибавя се оризът и също леко се запържва, след което се разбърква с червения пипер и сол на вкус, залива се с топла вода и се изсипва в тавичка. В средата на сместа се слага предварително изчистеният, измит и посолан шаран. Пече се в немного гореща фурна.

Рибник (шаран в тесто)

Продукти: 1 шаран около 1 кг, лук 100 г (1-2 глави), магданоз 1/2 връзка, орехови ядки 250 г (1 и 1/2 чаени чаши), брашно 400 г (2 чаени чаши), растителна мазнина 200 мл (1 чаена чаша), сол и черен пипер на вкус

От брашното, хладка вода и малко сол се приготвя тесто, което се разточва на дебел лист. Лукът се нарязва на филийки и се задушава в мазнината до омекване. Отстранява се от огъня и се смесва със ситно нарязания магданоз, едро счуканите орехови ядки, смлян черен пипер и сол на вкус. Шаранът се разрязва от към гръбнака, почиства се, измива се и се посолява, напълва се с ореховата плътка, зашива се и се увива в тестения лист. Слага се в намазана тавичка и се пече в умерена фурна. Поднася се топъл.

Miklós-napi ponty

Hozzávalók: 1 ponty (kb 2 kg), 100 ml olaj, 5 dkg rizs, 5-6 fej vöröshagyma, 1 evőkanál pirospaprika, só
A hagymát apróra vágjuk és aranybarnára sütjük az olajban, hozzáadjuk a rizst és miután megpirítottuk, hozzáadjuk a pirospaprikát és sót. Felöntjük meleg vízzel, és a tepsibe tesszük. A megmosott és megsózott pontyot a keverék közepére rakjuk. Közepes sütőben megsütjük.

Ribnik

(ponty tésztában)

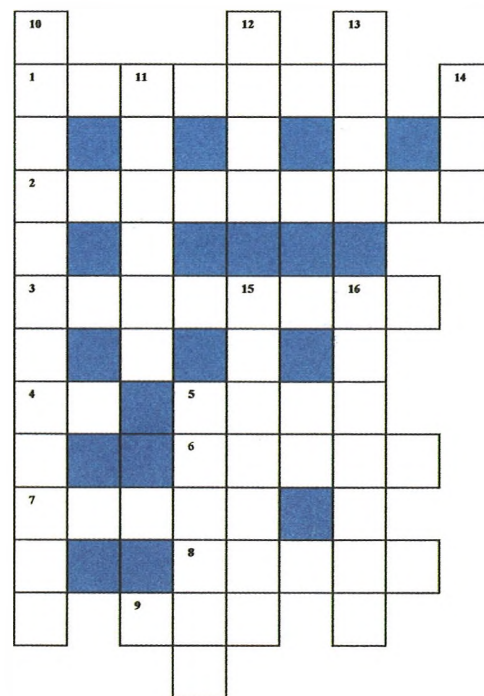
Hozzávalók: 1 ponty (kb. 1 kg.), 1-2 fej vöröshagyma, 1/2 cs. petrezselyem, 25 dkg dióbél, 40 dkg liszt, 2 dl olaj, bors, pirospaprika
A lisztből langyos vízzel és kevés sóval tésztát készítünk, amelyből vastag lapot nyújtunk. A hagymát karikára vágjuk és a zsiradékon puhulásig megpároljuk. Levesszük a tűzről, és összekeverjük az apróra vágott petrezselyemmel, a durvára tört dióval, sóval, borssal. A pontyot a hátoldalán felvágjuk, megtisztítjuk, megmosuk, megsózzuk és megtöltjük a dióval, majd a tésztába tekerjük. Olajjal kikent tepsibe rakjuk, és mérsékelt sütőben sütjük. Melegen tálaljuk.

Отляво надясно

1. Мешести морски животинчета, които приличат на пипала на октопод.
2. Мъка по родното място.
3. Произшествие.
4. Лично местоимение – 1 л., ед. ч.
5. Дълга неотровна змия.
6. Здрав конец, който се използва от рибарите и тенисистите.
7. Красива и скъпа черупка на мида.
8. Разтегливи и лепкави сладки кубчета.
9. Влакнодайно растение.

Отгоре надолу

5. Костите на един човек.
10. Най-северният полуостров на Европа.
11. Голям враг на кокошката.
12. Пакетира
13. Игрище за боксьори.
14. Майката на Зевс.
15. Телефон за автоматично отваряне на входната врата.
16. Положение в бокса, при което единият пада на земята.

Дружество на българите в Унгария Magyarországi Bolgárok Egyesülete
 1097 Budapest, Vágóhíd u. 62, tel. 216-6560
 Българско републиканско самоуправление Bolgár Országos Önkormányzat
 1093 Budapest, Lónyay u. 41, tel.: 216-4210
 Столично българско самоуправление Fővárosi Bolgár Önkormányzat
 1093 Budapest, Lónyay u. 41, tel.: 216-4211
 Посолство на Република България Bolgár Köztársaság Nagykövetsége
 1063 Budapest, Andrásy út 115, tel.: 322-0836, 322-0824
 Български православен храм „Св. св. Кирил и Методий“
 Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravoszláv Templom
 1097 Budapest, Vágóhíd u. 15, tel.: 215-0039
 Български културен институт Bolgár Kulturális Intézet
 1063 Budapest, Andrásy út 14, tel.: 269-4246
 Българо-унгарско средно езиково училище „Христо Ботев“
 Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános Iskola és Gimnázium
 1062 Budapest, Bajza u. 44, tel.: 474-0536, 474-0537
 Ресторант "Цареvec" Carevec Étterem
 1097 Budapest, Vágóhíd u. 62, tel.: 216-1797
 Хотел "Рила" Hotel Rila
 1097 Budapest, Vágóhíd u. 62, tel.: 216-1621

С ГРУП до България

- всеки вторник, сряда, петък и събота
от Будапеща за София в 17.00 от автогара Неплигет
- всеки понеделник, вторник, четвъртък и петък
от София за Будапеща в 16.30
от новата автогара при Централна гара
- билети се продават в Българския културен институт
и в касите на ВОЛАНБУС в цялата страна

GROUP autóbuszjárat Bulgáriába

- minden kedden, szerdán, pénteken és szombaton
Budapestről Szófiába
17.00 órakor a népligeti autóbusz-pályaudvarról
- minden hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken
Szófiából Budapestre 16.30-kor a Központi Pályaudvar
előtti új autóbusz-pályaudvarról
- jegyek kaphatók a Bolgár Kulturális Intézetben
és a VOLÁNBUSZ jegypénztáráiban

Слушайте българското предаване по Унгарското радио всяка сряда от 21.30 часа

Новини от България и из живота на българската общност в Унгария, актуално интервю, българска музика,
 За Будапеща: по програма "Конут" на средни вълни 873 кхц; Дебрецен - 91,4 мхц; Миниколц - 111,6 кхц;
 Печ - 873 кхц, 101,7 мхц.

Гледайте предаването "Рондо" на Унгарската телевизия

всеки последен четвъртък от месеца по MTV от 14.00 часа (повторение: събота по M2 от 12.00 часа)

Български вести, ноември 2004 г.

Издание на Българското републиканско самоуправление

1093 Будапеща, ул. Лоняи 41

Редакция: Андреа Генат (главен редактор), Моника Тютюнкова, Светла Кьосева

Отговорен издател: Данчо Мусев

Цена 50 форинта

Издава се с подкрепата на Фонда за национални и етнически малцинства в Унгария и на Българските самоуправления в IV, IX, XI, XIII, XIV, XV, XVIII и XXIII район на Будапеща, в Сигетсентмиклош, Дунахарасти Печ и Дебрецен

Bolgár Hírek, 2004. november

A Bolgár Országos Önkormányzat kiadványa

1093 Budapest, Lónyay u. 41

Szerkesztőbizottság: Genát Andrea (főszerkesztő), Kjoszeva Szvetla, Tyutyunkov Mónika

Felelős kiadó: Muszev Dancso

Ára: 50 Ft

Megjelenik a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány, a IV., a IX., a XI., a XIII., a XIV., a XV., a XVIII., a XXIII., a Szigetszentmiklósi, a Dunaharaszti, a Pécsi és a Debreceni Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatásával.

ISSN 14163098

Globe Print Nyomda